

Mål C-516/19

Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande i enlighet med artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler

Datum för ingivande:

9 juli 2019

Domstol som begär förhandsavgörande:

Verwaltungsgericht Berlin (Tyskland)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

17 juni 2019

Klagande:

NMI Technologietransfer GmbH

Motpart:

EuroNorm GmbH

Saken i det nationella målet

Stödåtgärders förenlighet med den inre marknaden, definition av små och medelstora företag (SMF), företag som kontrolleras av offentliga organ

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Tolkning av unionsrätten, artikel 267 FEUF, särskilt

tolkning av kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (EUT L 187, 2014, s. 1) (nedan kallad förordning nr 651/2014)

Tolkningsfrågor

1. Kan ett bolag med begränsat ansvar (Gesellschaft mit beschränkter Haftung), som bedriver ekonomisk verksamhet, enligt artikel 3.4 i bilaga I till

förordning nr 651/2014 inte anses tillhöra kategorin små och medelstora företag (SMF) redan av den anledningen att 90 procent av aktiekapitalet innehas av en civilrättslig stiftelse i vars styrelse med 17 ledamöter, vilken inte har rätt att bedriva affärsverksamhet, ingår två företrädare för ministerier, en som är överborgmästare i en stad, en rektor för ett universitet, tre professorer vid detta universitet, en som är ordförande för ytterligare en högskola och en som är verkställande direktör för en industri- och handelskammare?

2. Ska statliga universitet och högskolor och tyska industri- och handelskamrar anses som offentliga organ i den mening som avses i artikel 3.4 i bilaga I till förordning nr 651/2014?

3. Ska personer som arbetar ideellt i stiftelsens styrelse anses som offentliga organ i den mening som avses i artikel 3.4 i bilaga I till förordning nr 651/2014 enbart av den anledningen att de har arbete vid ett offentligt organ som huvudsysselsättning?

4. Är det ett villkor för att den kontroll som företas av offentliga organ i den mening som avses i artikel 3.4 i bilaga I till förordning nr 651/2014 ska anses föreligga att de offentliga organens institutioner på grund av ett rättsförhållande kan fastställa att de ideellt arbetande styrelseledamöterna ska rösta på ett visst sätt i styrelsen?

5. Är det ett villkor för att offentliga organs indirekta kontroll av rösträtten ska anses föreligga att det är konstaterat att de offentliga organen påverkar styrelseledamöterna för att dessa ska utöva sin rösträtt på det sätt som de offentliga organen har bestämt?

6. Ska offentliga organ anses utöva indirekt kontroll av rösträtten redan när det är möjligt att ideellt arbetande styrelseledamöter i samband med sin verksamhet i styrelsen tar hänsyn till sina offentliga organs intressen?

7. Är ett villkor för formuleringen ”kontrolleras ... gemensamt” i den mening som avses i artikel 3.4 i bilaga I till förordning nr 651/2014 att det kan fastställas att de offentliga organen har intagit en gemensam ståndpunkt beträffande rösträtten?

8. Har det för formuleringen ”kontrolleras ... gemensamt” i den mening som avses i artikel 3.4 i bilaga I till förordning nr 651/2014 betydelse hur stiftelsen faktiskt använder stadgarna, eller har en möjlig tolkning av stadgarnas ordalydelse betydelse?

Anförda unionsbestämmelser

Förordning nr 651/2014, särskilt

artikel 3.4 i bilaga I till förordning nr 651/2014 (nedan kallad den omtvistade bestämmelsen)

Anförda nationella bestämmelser och avtalsbestämmelser

Gesetz zur vorläufigen Regelung des Rechts der Industrie- und Handelskammern (lagen om tillfällig reglering av lagstiftningen för industri- och handelskamrarna) i dess lydelse av den 29 mars 2017 (nedan kallad IHKG)

Anvisningen ”Zentrales Innovationsprogramm Mittelstand (ZIM)” (centralt innovationsprogram medelstora företag) utfärdad av förbundsministeriet för ekonomi och energi (nedan kallad ZIM-anvisningen), som inte har rättslig karaktär

Stadgarna för stiftelsen NMI Naturwissenschaftliches und Medizinisches Institut an der Universität Tübingen (NMI naturvetenskapligt och medicinskt institut vid universitetet i Tübingen) i den lydelse som Regierungspräsidium Tübingen godkände den 11 augusti 2015 (nedan kallade stadgarna)

Samarbetsavtalet mellan NMI-institutet och det statliga universitetet i Tübingen, som förnyades år 2009 (nedan kallat samarbetsavtalet)

De faktiska omständigheterna och förfarandet

- 1 Parterna tvistar om stöd till ett forskning- och utvecklingsprojekt som klaganden, NMI Technologietransfer GmbH (nedan kallad NMI Technologietransfer), genomför i enlighet med ZIM-anvisningen.
- 2 Motparten, EuroNorm GmbH (nedan kallad EuroNorm), är ett bolag med begränsat ansvar som har getts behörighet att utföra offentliga förvaltningsuppgifter, bland annat på området finansiering.
- 3 Aktiekapitalet i NMI Technologietransfer uppgår till 27 800 euro. Av detta belopp innehar forskningsinstitutet ”NMI Naturwissenschaftliches und Medizinisches Institut an der Universität Tübingen” (nedan kallat NMI-institutet) 25 000 euro. Resten av aktiekapitalet innehas av ett holdingbolag.
- 4 NMI-institutet är en civilrättslig stiftelse med rättskapacitet. Denna allmännyttiga stiftelses syfte är att främja vetenskap och forskning. Med grundandet av klaganden avsågs bland annat att omsätta resultaten av forskningen i praktiken med affärsmässig avkastning. Stiftelsens kapital skaffades fram av 13 företag och till en liten del av staden Reutlingen. I stadgarna finns ingen bestämmelse om utövande av de aktieägarrättigheter som NMI-institutet har i NMI Technologietransfer.

- 5 Till april 2018 var NMI Technologietransfers verkställande direktör samtidigt styrelseordförande och chef för NMI-institutet. NMI Technologietransfer och NMI-institutet har kontor i samma byggnad i Reutlingen.
- 6 Enligt stadgarna ska NMI-institutet ha två ledningsorgan, nämligen styrelsen och direktionen. Direktionen leder stiftelsens verksamhet och utför alla dess uppgifter. För ett antal transaktioner behöver direktionen styrelsens godkännande, till exempel för fastighetstransaktioner och tagande av lån.
- 7 Direktionen har till uppgift att fastställa principerna för stiftelsens arbete inom ramen för stiftelsens syfte och se till att de efterlevs. Den har bland annat följande befogenheter enligt stadgarna: att besluta om stiftelsens planering av forskning och finansiering, att tillsätta och avsätta direktionen och att ändra stadgarna. Den fattar beslut med enkel majoritet, och vid stadgeändringar med två tredjedelars majoritet.
- 8 Styrelseledamöternas arbete är oavlönat. Enligt stadgarna har styrelsen för närvarande sammanlagt 17 ledamöter. För närmare uppgifter om personerna i styrelsen hänvisas till tolkningsfråga 1. Majoriteten av ledamöterna kommer från offentliga organ i den mening som avses i den omtvistade bestämmelsen.
- 9 Till styrelseledamöterna hör bland andra verkställande direktören för industri- och handelskammaren i staden Reutlingen. Enligt IHKG företräder industri- och handelskamrarna, som är offentliga organ, näringsidkarnas intressen i sitt distrikt och främjar näringslivets intressen.
- 10 Vidare samarbetar NMI-institutet och det statliga universitetet i Tübingen enligt ett samarbetsavtal. I avtalet föreskrivs bland annat följande:
 - samarbete som jämbördiga partner och likvärdiga inbördes prestationer
 - planering och genomförande av forskningsprojekt
 - samarbete om arbets- och utbildningsmöjligheter
 - placering av professorer i stiftelsens inrättningarI samarbetsavtalet finns också bestämmelser om uppdelning mellan universitetet i Tübingen och NMI-institutet av intäkter av gemensamma uppfinningar.
- 11 I juli 2016 ansökte NMI Technologietransfer om stöd hos EuroNorm. EuroNorm ansåg visserligen att forskningsprojektet var stödberättigande, men avlog ansökan i februari 2017 med motiveringen att NMI Technologietransfer inte kunde anses tillhöra SMF-kategorin, eftersom det kontrollerades av ett offentligt organ.

- 12 NMI Technologietransfer lämnade in en begäran om omprövning som EuroNorm avslog i juni 2017. Med det aktuella överklagandet har NMI Technologietransfer på nytt framställt sina anspråk.

Skälen till att förhandsavgörande begärs

- 13 Utgången i målet beror på EU-domstolens avgörande beträffande tolkningen av fördragen.
- 14 Frågan huruvida EuroNorm hade rätt att med stöd av den omtvistade bestämmelsen vägra klassificera sökanden som ett litet eller medelstort företag och vägra bevilja stöd har betydelse för utgången i målet.
- 15 Enligt ZIM-anvisningen har små och medelstora företag med affärsverksamhet i Tyskland rätt att ge in en ansökan. Beträffande definitionen av små och medelstora företag hänvisas där till förordning nr 651/2014 och den omtvistade bestämmelsen.
- 16 Enligt den omtvistade bestämmelsen kan ett företag inte anses tillhöra SMF-kategorin, om 25 procent eller mer av dess kapital eller dess rösträtt direkt eller indirekt kontrolleras av ett eller flera offentliga organ, individuellt eller gemensamt.
- 17 EuroNorm har framfört följande argument för att NMI Technologietransfer kontrolleras av offentliga organ och således inte kan anses tillhöra SMF-kategorin.
- NMI-institutet och NMI Technologietransfer är anknutna företag i den mening som avses i artikel 3.3 a i förordning nr 651/2014.
 - NMI-institutet utövar visserligen inte direkt kontroll över NMI Technologietransfer,
 - men offentliga organ utövar indirekt kontroll över NMI Technologietransfer via styrelsen, där majoriteten är företrädare för offentliga organ.
 - Med hänsyn till de uppgifter som stiftelsen sammantaget har enligt dess stadgar styr styrelsen stiftelsen.
 - NMI Technologietransfers verksamhetsområde ligger inom ramen för stiftelsens syfte, varför man kan utgå från att offentliga organ har tillräckligt inflytande också över NMI Technologietransfer.
- 18 NMI Technologietransfer har framfört följande argument för att NMI Technologietransfer inte kontrolleras av offentliga organ och således kan anses tillhöra SMF-kategorin:
- Stiftelsen följer uteslutande sitt objektiva syfte. Därutöver äger inget beslutsfattande rum.

- Styrelsen påverkar inte stiftelsens vilja, det vill säga stiftelsens övriga organs vilja, och påverkar inte hur stiftelsen fattar beslut vid NMI Technologietransfers stämma.
- Styrelsen kan jämföras med en rådgivande kommitté som inte kan påverka NMI Technologietransfers beslut.
- Direktionen för en stiftelse har i allmänhet långtgående befogenheter.
- NMI-institutets styrelse kan inte ge instruktioner till direktionen. Detta gäller också frågan hur direktionen utövar de rättigheter som NMI-institutet har som aktieägare i NMI Technologietransfer.

ARBETS-DOKUMENT